

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE GONIĄDZ
na lata 2011-2015**

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015 ma w założeniach pełnić rolę schematu integrującego działania poszczególnych uczestników życia społecznego w gminie. Podstawową funkcją strategii powinno być, z jednej strony dostarczenie podmiotom polityki społecznej oraz mieszkańcom informacji o długookresowych uwarunkowaniach rozwoju infrastruktury społecznej, z drugiej zaś strony deklaracją i zobowiązaniem władz gminy do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań. W tym kontekście strategia powinna wskazywać cele, ich hierarchię, możliwości realizacji tych celów, jak też narzędzia i instrumenty stosowane w procesie wdrażania kolejnych działań. Jest także programem rozwoju, który formułuje cele długofalowe i sposoby ich realizacji, ustala charakter partnersko społeczny. Określa kierunki i granice działań oraz udział innych partnerów. Jest stale aktualizowana i korygowana.

Opracowana strategia umożliwi wyłonienie głównych celów i kierunków polityki społecznej, podporządkuje działania doraźne działaniom długofalowym z wykorzystaniem silnych stron i szans rozwojowych oraz zrekompensowanie słabych stron i zagrożeń. Pozwoli na lepsze zagospodarowanie zasobów ludzkich, sprzętu, obiektów instytucji, środków finansowych oraz wiedzy. Zwiększy szanse na pozyskanie dodatkowych środków finansowych z zewnętrznych źródeł finansowania dla działań z poszczególnych obszarów polityki społecznej.

I. CEL I PROCES TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GONIĄDZ

I.1. Określenie przedziału czasowego prac nad strategią

Pracę nad przygotowaniem i opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goniądz na lata 2011-2015 prowadził zespół powołany przez Burmistrza Goniądza zarządzeniem nr 96/2011 z dnia 26 września 2011 r. (treść zarządzenia i skład zespołu – w załączeniu 1)

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz rozpoczęto we wrześniu 2011 roku.

W dniu 26 września 2011 roku na spotkaniu zorganizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu w Gminnym Ośrodku Kultury w Goniądzu z udziałem przedstawicieli różnych grup społecznych i instytucji działających na terenie gminy, podjęto decyzję o rozpoczęciu prac nad Strategią i ustalono plan pracy oraz zadania do wykonania.

Czas pracy nad tworzeniem strategii ustalono do końca grudnia 2011 r.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przygotowano w Ośrodku Pomocy Społecznej w Goniądzu.

I.2. Określenie czasu obowiązywania strategii

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz przyjęto na lata **2011 – 2015**. Termin ten umożliwi władzom gminy sformułowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz zapewni długofalowość procesu polityki społecznej.

I.3. Członkowie zespołu do pracy nad strategią

W doborze osób do zespołu kierowano się nie tylko pełnionymi funkcjami społecznymi, ale również predyspozycjami danych osób oraz ich cechami osobowości. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 96/2011 Burmistrza Miasta Goniądz z dnia 26 września 2011 r. w skład zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goniądz na lata 2011-2015 weszło 18 osób.

L.p.	Imię i Nazwisko	Instytucja/funkcja
1.	Piotr Haffke	Przewodniczący Rady Miejskiej w Goniądzu
2.	Justyna Jarmołowska	Sekretarz Gminy
3.	Maria Czajkowska	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu

4.	Sławomir Moczydłowski	Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego „Promyk” w Goniądzu
5.	Grzegorz Mocarski	Członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6.	Edyta Wejs	Pracownik Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Goniądz
7.	Beata Obłazewicz	Starszy pracownik socjalny
8.	Alina Maciorowska-Pawełkowska	Starszy pracownik socjalny
9.	Milena Kucharczyk	St. inst. ds. Integracji Europejskiej i Promocji Podlasia
10.	Hanna Kilmaszewska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Downarach
11.	Krzysztof Nietupski	Kierownik Posterunku Policji w Goniądzu
12.	Eugeniusz Szklanko	Przedstawiciel Stowarzyszenia „Zdrowie i Trzeźwość”
13.	Agata Szypulska	Dyrektor Szkoły Podstawowej we Wroceniu
14.	Agnieszka Bagińska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Klewiance
15.	Izabela Prokop	Kierownik internatu przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Goniądzu.
16.	Adam Jędryś	Komendant Miejsko-Gminny OSP w Goniądzu
17.	Barbara Karłowska	Pracownik Przychodni Rejonowej w Goniądzu
18.	Barbara Dzierżanowska	W-ce dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniądzu

Tabela 1. Skład zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goniądz na lata 2011-2015.

Zgodnie z powyższym zarządzaniem zespół miał za zadanie dokonać opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015 z uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zespołowi przewodniczyła Pani Maria Czajkowska, a pracę zespołu koordynowała Pani Milena Kucharczyk.

I.4. Harmonogram prac zespołu i identyfikacja głównych obszarów problemowych w sferze polityki społecznej Gminy

W dniu 26 września 2011 roku zespół ustalił i zatwierdził czas prac nad tworzeniem strategii w terminie do końca grudnia 2011 r.

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj działania</i>	<i>Dokumenty/Odpowiedzialność</i>	<i>Termin</i>
1.	Przygotowanie założeń do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015	Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu	wrzesień 2011
2.	Przyjęcie harmonogramu prac nad Strategią	Burmistrz Miasta Goniądz	wrzesień 2011
3.	Powołanie Zespołu ds. opracowania Strategii	Burmistrz Miasta Goniądz	wrzesień 2011
4.	Spotkania Zespołu ds. opracowania Strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu	cały okres prac nad dokumentem
5.	Opracowanie części diagnostycznej Strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu	listopad 2011
6.	Organizacja konsultacji społecznych i przeprowadzenie warsztatów opracowujących Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015	Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu	listopad 2011 /grudzień 2011
7.	Uchwalenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015	Uchwała Rady Miejskiej w Goniądzu	grudzień 2011
8.	Upowszechnienie dokumentu Strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu	do końca stycznia 2012

Tabela 2. Tryb i harmonogram opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goniądz na lata 2011-2015.

W dniu 26 września 2011 roku na spotkaniu zorganizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu w Gminnym Ośrodku Kultury w Goniądzu z udziałem przedstawicieli różnych grup społecznych wyodrębniono w ramach prac warsztatowych nad diagnozą sytuacji społecznej sześć głównych obszarów problemowych:

Obszar I:

Problemy opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia i przemoc w rodzinie

Obszar II:

Niepełnosprawność i długotrwała choroba, problemy ludzi starszych, ubóstwo

Obszar III:

Bezrobocie

Obszar IV:

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne

Obszar V:

Edukacja publiczna, kultura, rekreacja

Obszar VI:

Efektywna pomoc społeczna

Dla poszczególnych obszarów problemowych wyodrębniono cele strategiczne i cele operacyjne.

Formułowanie celów poprzedziła analiza możliwości i ograniczeń istniejących w systemie pomocy społecznej, jak i poza nim.

Do diagnozy sytuacji społecznej wykorzystano dane ujęte w sprawozdaniach i raportach dotyczących miasta i gminy Goniądz. Na potrzeby prac zespołu opracowano analizę sytuacji społecznej metodą SWOT.

II. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII I PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

II.1. Umocowanie prawne strategii, powiązanie z krajowymi aktami prawnymi.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie Goniądz sugeruje zwrócenie uwagi na akty prawne, które mają istotny wpływ na tworzenie Strategii.

Wiodącym dokumentem jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zgodnie z jej zapisami do zadań własnych gminy należy min. zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W obszarze życia społecznego są to w szczególności sprawy:

- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,

- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Niniejsza Strategia korzysta i nawiązuje również do rozwiązań innych krajowych aktów prawnych, a cele strategiczne i zadania wytyczono w oparciu o zawarte w innych ustawach zapisy dotyczące zadań gminy. Do ustaw tych należą m.in.:

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), która określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej zgodnie z art. 1 ustawy o pomocy społecznej, poprzez:

1. ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej,
2. wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
3. określenie zasad organizacji pomocy społecznej,
4. ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej: Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą. Gmina i powiat, obowiązane zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych. Pomocy nie mogą również odmówić podmioty, którym jednostki samorządu terytorialnego zleciły realizację zadań, na zasadach określonych w art. 25

Zgodnie z art. 2 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom

przewyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Według ustawy pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej,

Wielorakość problemów społecznych, z jakimi spotyka się gmina, skłania do zapoznania się i korzystania z aktów prawnych mogących mieć znaczny wpływ w planowaniu rozwiązań problemów społecznych. Do tych ustaw zaliczyć należy:

- **Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku** (Dz. U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.), regulująca nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej;
- **Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku** (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143, z późn. zm.), stwarzająca szansę na powrót do

społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego;

- **Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku** (Dz. U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.). Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane;
- **Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku** (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.), która jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce;
- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.** (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230, z późn. zm.). Stanowi ona, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów 7 gmin, które na mocy tej ustawy uzyskały kompetencje rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych;
- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005 roku** (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.), która zawiera szereg definicji zjawisk związanych z uzależnieniem od narkotyków;
- **Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku** (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.);
- **Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku** (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 t.j. z późn. zm.);
- **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku** (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- **Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.** (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2005 r.)

II.2. Zgodność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015 z krajowymi strategiami i regionalnymi dokumentami programowymi.

Zakłada się, iż Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz realizowana będzie zgodnie z zasadą subsydiarności przy udziale środków własnych samorządu i finansowania zewnętrznego, w tym środkami z budżetu państwa i funduszami unijnymi. W związku z czym ważne jest ujednoczenie kierunków strategicznych gminnej strategii z kierunkami strategicznymi określonymi

w dokumentach rządowych i wspólnotowych. Do takich dokumentów strategicznych należy:

a) Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK)

Podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić jest Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK).

Strategia Rozwoju Kraju zakłada promowanie integracji i aktywizacji społecznej, w szczególności rozwój instytucji zatrudnienia socjalnego, spółdzielczości socjalnej, budownictwa socjalnego, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, jak też rozwój kontraktów socjalnych i innych instrumentów aktywizujących, stosowanych przez służby społeczne. Poza tym zakłada prowadzenie działań na rzecz tworzenia integracyjnego rynku pracy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji lub osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz jest zgodna ze SRK w szczególności w zakresie następujących zapisów:

Priorytet 2.: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,

- w ramach infrastruktury technicznej:
pkt. e). infrastruktura ochrony środowiska.
- w ramach infrastruktury społecznej:
pkt. a). infrastruktura edukacji
pkt. b). infrastruktura ochrony zdrowia i socjalna
pkt. c). infrastruktura kultury, turystyki i sportu

Priorytet 3.: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,

- pkt. c). inicjatywy na rzecz równości szans na rynku pracy

Priorytet 4: Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa w ramach zintegrowanej wspólnoty,

pkt. c). promocja polityki integracji społecznej, w tym prorodzinnej, zwłaszcza w zakresie funkcji ekonomicznych, opiekuńczych i wychowawczych

Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich.

pkt. d). wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi.¹

b) Strategii Polityki Społecznej na lata 2007-2013

¹http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/srk/strony/strategia_rozwoju_kraju_2007_2015.aspx

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Goniądz wpisuje się w wytyczne Strategii Polityki Społecznej na lata 2007-2013 i jest zgodna z następującymi priorytetami:

Priorytet 1.: Poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin.

Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci:

- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych, jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego,
- tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywaniu dzieci w celu podniesienia aktywności zawodowej kobiet,
- zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- system pomocy celowej dla rodzin z dziećmi w celu wyrównania deficytów rozwojowych dzieci uczących się,
- kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dzietności,
- wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę,
- stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Priorytet 2.: Wdrożenie aktywnej polityki społecznej:

- wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej,
- rozwój zatrudnienia socjalnego w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego w celu wsparcia gminy w budownictwie mieszkań dla osób wymagających pomocy społecznej,
- zwiększanie szans na zatrudnienie osób o niskich kwalifikacjach.

Priorytet 3.: Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych:

- tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia,
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług socjalnych,
- kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.

Priorytet 4.: Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie:

- rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej w celu zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy,
- aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym w celu wykorzystania potencjału tych osób w środowisku lokalnym,
- prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starych.

Priorytet 5.: Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych:

- wdrażanie strategicznego planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej w celu stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej,
- profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej w celu zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej,
- wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu.

Priorytet 6.: Partnerstwo publiczno-społeczne podstawą rozwoju usług:

- aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych,
- wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego,
- wzmocnienie partycypacji społecznej.²

c) Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009-2015

d) Narodowa strategia spójności na lata 2007-2013

Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 1 sierpnia 2006 roku. Jest dokumentem, który określa priorytety wykorzystania funduszy unijnych oraz tworzy system absorpcji tych środków w latach 2007-2013. Narodowa Strategia Spójności jest realizowana przy pomocy Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz za pomocą Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), które pozostają w gestii samorządów poszczególnych województw.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz obejmuje w celach operacyjnych Priorytety Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), który jest realizowany równolegle na poziomie centralnym i regionalnie. Pamiętając, że środki finansowe przeznaczone na realizację priorytetów regionalnych komponentów PO KL służą między innymi: integracji społecznej, aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieraniu osób bezrobotnych w podjęciu pracy w ramach samozatrudnienia, przedsiębiorczości społecznej, etc.

² <http://www.mpips.gov.pl>

Samorządy lokalne mogą liczyć na finansowanie ze środków europejskich przy realizacji działań zaplanowanych w strategiach rozwiązywania problemów społecznych, zwłaszcza działań aktywizujących społeczność lokalną i zmierzających do budowania kapitału społecznego oraz działań ukierunkowanych na reintegrację społeczną i zawodową osób długotrwale bezrobotnych (czyli inwestycji w kapitał ludzki).³

e) Narodowy Programem Zdrowia na lata 2007-2015

Działania przedstawione w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Goniądzu są zgodne z zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia głównie w:

- Celu operacyjnym 1. Zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu,
- Celu operacyjnym 2. Zmniejszenie i zmiana struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem,
- Celu operacyjnym 4. Zwiększenie aktywności fizycznej ludności,
- Celu operacyjnym 5. Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych.⁴

f) Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013

g) Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku.

Cele i założenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz wpisują się w zakres priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku.⁵

h) Podlaska strategia zatrudnienia do 2015 roku

Wymienione powyżej dokumenty i ich zapisy, cele i zadania są kompatybilne z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011- 2015.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY GONIĄDZ

III.1. Położenie geograficzne

³ <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl>

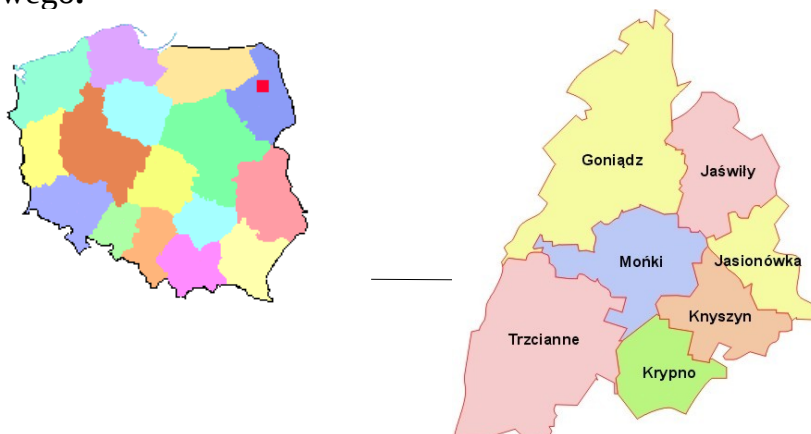
⁴ <http://www.mz.gov.pl>

⁵

http://bip.umwp.wrotapodlasia.pl/wojewodztwo/urząd_mar/programy_dzialania/programy/strategia.htm

Miasto i Gmina Goniądz położone jest w północnej części województwa podlaskiego, w północno - zachodniej części powiatu monieckiego i graniczy z następującymi gminami: Mońki, Rajgród, Grajewo, Suchowola, Jaświły, Sztabin, Trzciannie, Radziłów, Bargłów Kościelny.

Powierzchnia Gminy Goniądz wynosi 376,68 km² (w tym miasto 4,28 km²), co stanowi 1,9% powierzchni województwa podlaskiego i 27,2% powierzchni powiatu monieckiego. 60% powierzchni gminy leży na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Mapa 1. Położenie geograficzne gminy Goniądz

Goniądz to stary mazowiecki gród ziemi wiskiej położony nad Biebrzą. Przecinały go dwa nadbiebrzańskie szlaki z Grodna do Wizny. Miało to bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego grodu, był bowiem stolicą powiatu. Pierwszą pisaną wzmiankę o Goniądzu, stolicy powiatu, odnotowano 14.08.1358 roku podczas zatwierdzenia ugody dotyczącej wytyczenia granicy między Litwą a Mazowszem przez Kiejstutę księcia litewskiego z Ziemowitem Trojdenowiczem, księciem mazowieckim.⁶

III.2. Zakres działania i zadania gminy

Gmina Goniądz - w myśl Ustawy o samorządzie gminnym – jest wyposażoną w osobowość prawną wspólnotą samorządową wszystkich jej mieszkańców. Swoje ustawowe zadania realizuje poprzez organ stanowiący wybieralną Radę Miejską oraz wykonawczy Gminy – Burmistrza Goniądza .

Podstawowym celem Gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców jako zadanie oddane przez prawo do jej wyłącznej właściwości. Gmina wykonuje także nałożone na nią przez ustawy zadania z zakresu administracji rządowej. Gmina może wykonywać inne zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie zawieranych porozumień administracyjnych. Szczegółowy zakres celów i zadań Gminy precyzuje Statut Gminy będący obok ustaw najważniejszym aktem normatywnym regulującym funkcjonowanie Gminy i jej organów.

⁶ <http://www.goniazd.pl>

Organem stanowiącym i kontrolnym Gminy jest składająca się z 15 radnych Rada Miejska, do właściwości której należy rozstrzygnięcie we wszystkich sprawach publicznych, nie zastrzeżonych ustawowo dla innych podmiotów, a mających na celu zaspokajanie lokalnych potrzeb o charakterze zbiorowym.

Skład Rady Miejskiej w Goniądzu:

1. Piotr Gabriel Haffke – Przewodniczący Rady
2. Wiesław Mariusz Świerzbiniński – Wiceprzewodniczący Rady
3. Sosnowski Zbigniew – Wiceprzewodniczący Rady
4. Józef Bujnowski
5. Krzysztof Harasiuk
6. Jerzy Jarocki
7. Tomasz Jędrzejczak
8. Henryk Kościuch
9. Leon Kolenda
10. Władysław Józef Krukowski
11. Tadeusz Maciorowski
12. Sławomir Antoni Moczydłowski
13. Jacek Olszyński
14. Ryszard Zdzisław Pisanko
15. Grzegorz Szklanko

Do pomocy w wykonywaniu swoich zadań Rada może tworzyć stałe i doraźne komisje, wyposażone w uprawnienia kontrolne oraz inicjatywę uchwałodawczą w zakresie przekazanych im spraw. Na dzień dzisiejszy funkcjonują następujące komisje stałe:

- Komisja Rozwoju Gospodarczego Rady Miejskiej w Goniądzu
 - Krzysztof Harasiuk
 - Tomasz Jędrzejczak
 - Ryszard Zdzisław Pisanko
 - Wiesław Mariusz Świerzbiniński

- Komisja do spraw Społecznych Rady Miejskiej w Goniądzu
 - Tomasz Jędrzejczak
 - Władysław Józef Krukowski
 - Tadeusz Maciorowski
 - Grzegorz Szklanko

- Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Goniądzu
 - Józef Bujnowski
 - Jerzy Jarocki
 - Jacek Olszyński

- Komisja do spraw Budżetowych Rady Miejskiej w Goniądzu
 - Leon Kolenda
 - Władysław Józef Krukowski
 - Sławomir Moczydłowski
 - Zbigniew Sosnowski

W skład Gminy wchodzi 26 jednostek pomocniczych, którymi jest miasto i sołectwa:

1. Goniądz
2. Białosuknia
3. Budne
4. Dawidowizna
5. Doły
6. Downary,
7. Downary-Plac
8. Klewianka
9. Kramkówka Duża
10. Kramkówka Mała
11. Krzeczce
12. Łazy
13. Mierkienniki
14. Olszowa Droga
15. Osowiec
16. Osowiec – Twierdza
17. Owieczki
18. Piwowary
19. Płochowo
20. Szafranki
21. Smogorówka Dolistowska
22. Smogorówka Goniądzka
23. Uścianek
24. Wojtówstwo
25. Wólka Piaseczna
26. Wroceń

Organem wykonawczym Gminy Goniądz jest Burmistrz Goniądza, a także realizatorem zadań Gminy określonych w ustawach oraz umowach i porozumieniach zawartych z organami administracji rządowej. Burmistrz wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego, który jest jednostką budżetową Gminy.

Kierownikiem Urzędu jest Burmistrz, do którego zadań należy:

- kierowanie bieżącymi sprawami Gminy,
- nadzór nad inwestycjami,
- nadzorowanie realizacji budżetu Gminy,
- reprezentowanie Gminy na zewnątrz,
- wykonywanie zadań Szefa obrony cywilnej,
- wydawanie decyzji administracyjnych,

Burmistrz jest zwierzchnikiem służbowym w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Kieruje on pracą Urzędu przy pomocy Zastępcy Burmistrza, który w zakresie powierzonym przez Burmistrza zapewnia sprawne funkcjonowanie Urzędu i warunki jego działania oraz organizuje pracę Urzędu. Jest on również odpowiedzialny za promocję Gminy oraz współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami, jak również koordynację udziału Gminy w związkach międzygminnych.

W skład Urzędu Miejskiego wchodzi następujące referaty i samodzielne stanowiska pracy:

- Referat Finansowy ze Skarbnikiem i inspektorami Referatu
- Urząd Stanu Cywilnego
- Sekretarz Miejski
- Inspektor ds. ogólnorganizacyjnych i oświaty
- Inspektor ds. kancelaryjnych i kultury
- Inspektor ds. obsługi Rady
- Inspektor ds. budownictwa i gospodarki przestrzennej
- Inspektor ds. drogownictwa i ochrony środowisk
- Inspektor ds. gospodarki gruntami i rolnictwa
- Inspektor działalności gospodarczej i rozwiązywania problemów alkoholowych
- Inspektor ds. wojskowych, obrony cywilnej i dodatków mieszkaniowych
- Pełnomocnik informacji niejawnych
- Kierownik kancelarii tajnej
- Pracownik gospodarczy.⁷

III.3. Demografia

Obszar Miasta i Gminy Goniądz zamieszkuje 5 250 osób, z czego 1 910 osób zamieszkuje w mieście Goniądz, pozostałe 3 340 osób zamieszkuje obszary wiejskie.

⁷ http://bip.um.goniadz.wrotapodlasia.pl/prog_zam_/prog_strat_.htm

System osadniczy gminy tworzy 26 jednostek osadniczych: Goniądz, Białosuknia, Budne, Dawidowizna, Doły, Downary, Downary Plac, Klewianka, Kramkówka Duża, Kramkówka Mała, Krzeczce, Łazy, Mierkienniki, Olszowa Droga, Osowiec, Osowiec Twierdza, Owieczki, Piwowary, Płochowo, Smogorówka Dolistowska, Smogorówka Goniądzka, Szafranki, Uścianek, Wojtówstwo, Wroceń, Wólka Piaseczna. Do największych pod względem ludności należą: Goniądz, Białosuknia, Klewianka, Osowiec.

<i>Lp.</i>	<i>NAZWA MIEJSCOWOŚCI</i>	<i>LUDNOŚĆ</i>
1.	GONIĄDZ	1910
2.	BIAŁOSUKNIA	350
3.	BUDNE	43
4.	DAWIDOWNIZNA	121
5.	DOŁY	82
6.	DOWNARY	140
7.	DOWNARY PLAC	47
8.	KLEWIANKA	370
9.	KRAMKÓWKA DUŻA	208
10.	KRAMKÓWKA MAŁA	140
11.	KRZECZE	128
12.	ŁAZY	107
13.	MIERKIENNIKI	85
14.	OLSZOWA DROGA	32
15.	OSOWIEC	317
16.	OSOWIEC TWIERDZA	120
17.	OWIECZKI	125
18.	PIWOWARY	141
19.	PŁOCHOWO	48
20.	SMOGORÓWKA DOLISTOWSKA	108
21.	SMOGORÓWKA GONIADZKA	162
22.	SZAFRANKI	112
23.	UŚCIANEK	24
24.	WOJTÓWSTWO	58
25.	WROCEŃ	182
26.	WÓLKA PIASECZNA	90
RAZEM		5250

Tabela 3. Stan ludności w gminie Goniądz na dzień 31.12.2010⁸

Według danych Urzędu Stanu Cywilnego w Gminie Goniądz na dzień 31.12.2010r. zamieszkuje 5250 mieszkańców, w tym 2646 kobiet i 2604 mężczyzn.

⁸ Statystyka Mieszkańców wg Urzędu Miejskiego w Goniądzu. Stan ludności na dzień 31.12.2010

Porównując liczbę mieszkańców od 2007r. zauważa się stały spadek ludności i to zarówno na terenie miasta jak i wsi.

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Ogółem	5401	5343	5284	5250
Mężczyźni	2649	2652	2624	2604
Kobiety	2686	2685	2662	2646
Miasto	1929	1924	1925	1910
Wieś	3472	3419	3359	3340

Tabela 4. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w Gminie Goniądz, stan na dzień 31.12.2010⁹

Analiza danych Urzędu Stanu Cywilnego w Goniądzu wykazuje stały spadek udziału dzieci i młodzieży, a wzrost udziału osób w wieku powyżej 65 roku życia. Analiza rejestrów liczebności mieszkańców gminy wykazuje tendencję spadku. Przyczyn należy dopatrywać się w ujemnym przyroście naturalnym oraz w wysokiej migracji, szczególnie ludzi młodych. Przyczyną tej migracji jest brak perspektyw dla absolwentów szkół na realizację swoich planów życiowych (brak pracy).

	Kobiety	Mężczyźni	ludność w wieku 0-17 lat	ludność w wieku produkcyjnym 18-64/59	ludność w wieku poprodukcyjnym
2007	2686	2649	1179	3165	991
2008	2685	2652	1141	3205	991
2009	2662	2624	1084	3230	972
2010	2646	2604	1063	3228	959

Tabela 5. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w Gminie Goniądz, stan na dzień 31.12.2010¹⁰

Tendencja starzenia się społeczności w gminie Goniądz widoczna jest w powyższej tabeli stworzonej na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego w Goniądzu.

III.4. Sytuacja gospodarcza

9 Statystyka Mieszkańców wg Urzędu Miejskiego w Goniądzu. Stan ludności na dzień 31.12.2010

10 Statystyka Mieszkańców wg Urzędu Miejskiego w Goniądzu. Stan ludności na dzień 31.12.2010

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Białymstoku i według stanu na koniec grudnia 2010 roku na terenie Miasta i Gminy Goniądz prowadziło działalność 242 podmiotów gospodarczych, z czego 214 to podmioty sektora prywatnego.

Podstawowym źródłem utrzymania ludności jest rolnictwo. Dominują tu gleby zaliczone do klas IV b - grunty orne i VI - nieużytki, które występują w dolinie Biebrzy. Użytki rolne oraz lasy i grunty leśne stanowią ok. 66 % powierzchni gminy.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej uwzględniający wartość gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne dla Gminy Goniądz wynosi ogółem 49,2 (województwo 54,3, kraj 66,6).

Klasy gleb	Grunty orne		Użytki zielone	
	ha	%	ha	%
II			1	0,0
III			68	1,1
III a	4	0,1		
III b	145	2,1		
IV			1228	19,2
IVa	1047	15,2		
IVb	2146	31,1		
V	2119	30,8	1829	28,6
VI	1269	18,4	3089	48,2
VIz	161	2,3	186	2,9

Tabela 6. Klasy gleb występujących na terenie Gminy.

W strukturze gruntów na terenie Gminy Goniądz przeważają użytki rolne - ok. 36%. Lasy i grunty leśne stanowią ok. 30% oraz 34% to nieużytki i pozostałe grunty

W strukturze użytkowania dominują użytki rolne oraz nieużytki i grunty pozostałe. Wśród użytków rolnych ponad 51% zajmują grunty orne, a 33% to łąki i pastwiska. Niski udział użytków rolnych w powierzchni Gminy jest wynikiem zlokalizowania na terenie Gminy obiektów wojskowych oraz terenów chronionych.

Podstawową formą własności gruntów jest własność prywatna. Liczba gospodarstw rolnych na terenie Gminy Goniądz wynosi 1958.

W strukturze agrarnej przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni 1 – 2 ha oraz 2-5 ha użytków rolnych, stanowiące odpowiednio 31,58% oraz 31,22 % ogółu

gospodarstw. Natomiast gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha użytków rolnych stanowią 19,67% ogólnej ilości gospodarstw.

W ramach usług i handlu na terenie Gminy Goniądz funkcjonują 126 podmiotów. Są to sklepy oraz usługi w zakresie mechaniki pojazdowej, blacharstwa, lakiernictwa, pośrednictwo finansowe, obsługa podmiotów gospodarczych, a także w zakresie remontów mieszkań i murarstwa oraz hotelarstwo i usługi gastronomiczne.

Kilka podmiotów gospodarczych prowadzi restauracje i bary. Do większych należą:

- Hotel "Zbyszko"
- Zespół Wypoczynkowo- Szkoleniowy Bartłowizna
- Bar „Echo”

III.5. Infrastruktura społeczna

3.5.1. Turystyka

Gmina Goniądz ze względu na swoje położenie w dolinie rzeki Biebrzy daje możliwość bliskiego kontaktu z przyrodą. Czyste środowisko i walory przyrodnicze Biebrzańskiego Parku Narodowego przyciągają do Gminy licznych turystów z kraju i zagranicy.

Zdjęcie 1. Dolina Biebrzy, fot. Wiktor Wołkow.¹¹

Przyjeżdżający goście mogą korzystać z noclegów w hotelu, w ośrodkach szkoleniowo – wypoczynkowych, schroniskach i domkach kempingowych.

Hotele

- Hotel „ZBYSZKO” w Goniądzu - Ośrodek Szkoleniowo – Wypoczynkowy
- Zespół Wypoczynkowo – Szkoleniowy Bartłowizna - Ośrodek Wypoczynkowy
- Miejski Ośrodek Wypoczynku i Rekreacji w Goniądzu – Ośrodek Wypoczynkowy

Schroniska

- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Nad Biebrzą” w Goniądzu (MOW „Promyk”)
- Schronisko Młodzieżowe w Goniądzu przy Szkole Podstawowej
- Schronisko przy Szkołach Podstawowych w Downarach, Wroceniu

Domki Kempingowe w Goniądzu

- Domki kempingowe przy MOWiR w Goniądzu

Turyści odwiedzający Gminę Goniądz korzystać mogą również z licznych gospodarstw agroturystycznych znajdujących się na terenie gminy.

Obecnie na terenie powiatu Monieckiego prosperują 22 gospodarstwa agroturystyczne. W tym w gminie Goniądz jest ich 8. Oferują one wysoki poziom usług, a przede wszystkim możliwość zapoznania się ze walorami podlaskiej wsi.

POWIAT MOŃKI		
Gmina Goniądz		
Marianna Kramkowska	Dawidowizna 28, 19-110 Goniądz	tel. 085 738 01 66 , www.goniadz.agro.prv.pl e-mail: goniadz.agro@interia.pl
Karol Studziński	ul. Jagiellońska 11, 19-110 Goniądz	tel. 085 738 01 68
Anna i Franciszek Wróblewscy	Plac 11 Listopada 5, 19-110 Goniądz	tel. 085 738 03 67, tel. kom. 0602 463 555
Jadwiga Dębowska	Kolonia Łazy, 19-110 Goniądz	tel. 085 716 47 38, http://agroturystykaumichala.webpark.pl e-mail: agroturystykaumichala@wp.pl

¹¹ <http://www.pracownia.org.pl>

Anna Grzybowska	Osowiec 80, 19-110 Goniądz	tel. 085 738 05 68
Anna Kochanowska	Osowiec 81, 19-110 Goniądz	tel. 085 738 05 50
Andrzej Łosiewicz	Osowiec 4, 19-110 Goniądz	tel. 085 738 05 27
Teresa Dembowska	Wroceń 44, 19-110 Goniądz	tel. (085) 738 39 26
Gmina Jasionówka		
Jolanta i Adam Kochańscy	Jasionóweczka 51, 19-122 Jasionówka	tel. 085 716 01 54, www.uroczyskolipnik.pl
Gmina Jaświły		
Tadeusz Daniłko	Dolistowo Stare I 114, 19-124 Jaświły	tel. 085 716 15 75, e-mail: danilko@o2.pl www.diebrza.wczasypw.pl
Małgorzata Kolendo	Dolistowo Stare I 1, 19-124 Jaświły	tel. 085 716 15 79
Marta Szczęsna	Dolistowo Stare I 69, 19-124 Jaświły	tel. 085 716 15 58
Barbara Urban	Dolistowo Stare I 139, 19-124 Jaświły	tel. 085 716 16 79, e-mail: agroturystyka3@op.pl
Mirosław Witkowski	Dolistowo Stare I 107, 19-124 Jaświły	tel. 085 716 15 03
Kazimierz Giza	Zabiele 151, 19-124 Jaświły	tel. 085 716 16 48, www.biebrza.of.pl, e-mail: irenagiza@wp.pl
Gmina Knyszyn		
Wojciech Wiszowaty	Knyszyn 57, 19-120 Knyszyn	tel. 085 716 73 98, tel. kom. 0503 135 646
Gmina Krypno		
Alicja Buraczewska	Morusy 2, 19-111 Krypno	tel. 085 716 91 97, www.morusy.topnet.pl, www.aburaczewska.republika.pl
Gmina Trzcianne		
Dorota Dąbrowska,	Chojnowo 24, 19-104 Trzcianne	tel. 085 738 57 55
Marian Gutowski	Kołodziej 12, 19-104 Trzcianne	tel. 085 738 44 61
"Stanica pod bocianem", Jan Maliszewski	Laskowiec 3, 19-104 Trzcianne	tel. 085 738 40 09
Mirosława Wilczewska	Gugny 7, adres kont. Zubole 2,	tel. 085 738 50 63, e-mail: wilczewscy-gugny@o2.pl

	19-104 Trzcianne,	
Adam Pezowicz	Zucielec 30, 19-104 Trzcianne	tel. (085) 738 50 03, tel. kom. 0603 071 294
"Na Karczaku" Małgorzata i Krzysztof Górszy	Nowa Wieś 133 - kol. Karczak 19-104 Trzcianne	tel. (085) 738 51 20 tel. kom. 0605 072 963, 0605 070 001 www.karczak.pl e-mail: karczak@karczak.pl

Tabela 7. Podlaskie gospodarstwa agroturystyczne¹²

Na terenie gminy znajduje się wiele godnych poznania, cennych zabytków kultury sakralnej. W Goniądzu warty obejrzenia jest neobarokowy kościół zbudowany w latach 1922-24, zaprojektowany przez Oskara Sosnowskiego.

Zdjęcie 2. Kościół p.w. św. Agnieszki w Goniądzu

Warta uwagi jest też kapliczka pod wezwaniem św. Floriana z 1864 roku z zabytkowym krucyfiksem.

¹² <http://www.odr.zetobi.com.pl>

Zdjęcie 3. Kapliczka pod wezwaniem św. Floriana z 1864 r.¹³

Turyści odwiedzający Gminę Goniądz mogą pospacerować starymi alejami miejscowego cmentarza i odszukać żeliwne, odlewane w sztabińskiej hucie – krzyże, jak też wejść do kaplicy cmentarnej św. Ducha z 1907 roku.

Zdjęcie 4. Kaplica cmentarna św. Ducha 1907¹⁴

Na terenie Gminy Goniądz znajduje się również Carska Twierdza z XIX wieku w Osowcu, która przyciąga wielu miłośników historii.

¹³ www.ciekawepodlasie.pl

¹⁴ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Goniądz>

3.5.2. Kultura

Rozwojem życia kulturalnego na terenie Gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu. Ośrodek Kultury jest gminną instytucją kultury, w skład której wchodzi formy organizacyjne:

- Ośrodek Kultury
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Goniądz.
- „AZYL” Świetlica Środowiskowa i Klub Abstynenta
- Sala Gier
- Ośrodek Integracji Europejskiej i Promocji Podlasia

Zgodnie ze statutem, terenem działania Ośrodka Kultury jest gmina i miasto Goniądz, a jego siedzibą – obiekt położony w Goniądzu przy ul. Stary Rynek 23. Nadzór nad Ośrodkiem Kultury sprawuje organizator - Gmina Goniądz poprzez swoje organy - Radę Miejską.

Do podstawowych zadań Ośrodka Kultury należy:

- Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- Gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury,
- Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- Tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- Rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Wymienione wyżej zadania Ośrodek Kultury realizuje poprzez:

- organizowanie wystaw, koncertów, imprez kabaretowych, rozrywkowych, popularno - naukowych,
- grupowe uczestnictwo w różnorodnych formach pracy kulturalno-oświatowej i rekreacyjno- sportowej
- organizowanie działalności w zakresie usług plastycznych, fotograficznych, działalności promocyjnej,
- gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych.

W ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Goniądzu realizowane są stałe imprezy cykliczne promujące gminę Goniądz. Należą do nich:

- „Dni Biebrzy” i „Noc Świętojańska”
- Regionalny Konkurs Piosenki Walentynkowej

- „Wigilia Narodów”
- Regionalny Przegląd Piosenki Przyrodniczej „Śpiewamy i Gramy Naturalnie”
- Seniorada
- Bal Abstynenta
- turnieje sportowe: tenis stołowy, domino,

Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu sprawuje opiekę nad licznymi amatorskimi zespołami artystycznymi i kołami zainteresowań. Należą do nich:

- dziecięco – młodzieżowa grupa wokalna „Nadbiebrzańskie Nutki”,
- dziecięcy zespół taneczny „Mikroklimat”,
- kapela folkowa „Biebrza”,
- zespół Pieśni i Tańca „Biebrza”
- „Chór znad Biebrzy”
- koło teatralne
- koło plastyczne
- klub seniora

Wszystkie zespoły i koła zrzeszają dzieci, młodzież i dorosłych z całej gminy. Spełniają one ogromnie ważną rolę dla profilaktyki. Stanowią dla dzieci i młodzieży alternatywą na nudę, pozwalają realizować i rozwijać talenty i zainteresowania, są formą odnoszenia sukcesu i zaspokojenia poczucia własnej wartości.

Ważną rolę dla mieszkańców naszej gminy pełni biblioteka. Łączna liczba zarejestrowanych czytelników na dzień 27.12.2011r. wynosiła 211.

Stan księgozbioru w dniu 30.06.2011 roku wynosił 13 839 wol.

Na I półrocze 2011 roku zarejestrowano 154 czytelników, w tym:

wg wieku:

- do 15 lat - 55 czytelników
- 16-19 lat - 29 czytelników
- 20-24 lat - 12 czytelników
- 25-44 lat - 28 czytelników
- 45-60 lat - 15 czytelników
- pow. 60 lat - 15 czytelników

Zarejestrowano ogółem 2266 odwiedzin w bibliotece, w tym: w wypożyczalni było 473 odwiedzin i dokonano 1746 wypożyczeń:

- lit. piękna dla dorosłych – 663 wol.
- lit. piękna dla dzieci – 906 wol.
- lit. popularnonaukowa – 177 wol.

- czasopisma nieoprawne – 134

W czytelni było 1793 odwiedzin, w tym użytkowników Internetu 1434. Udostępniono 773 czasopisma nieoprawne i 85 książek. Ogółem udzielono 1472 informacji.

Biblioteka posiada sprzęt komputerowy do prac biblioteczno-bibliograficznych z zainstalowanym programem bibliotecznym KOBi – Komputerowa Obsługa Biblioteki.

Biblioteka posiada 6 stanowisk komputerowych dla czytelników z bezpłatnym dostępem do Internetu.

Biblioteka jest przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych.

Oprócz imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu tradycją są coroczne odpusty kościelne św. Agnieszki i św. Antoniego.

3.5.3. Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Goniądz funkcjonuje Przychodnia Rejonowa w Goniądzu podlegająca Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Mońkach.

Personel medyczny to:

- lekarz rodzinny pediatra,
- lekarz rodzinny internista,
- st. pielęgniarka środowiskowo - rodzinna i koordynująca,
- pielęgniarka szczenienna i środowiskowo – rodzinna,
- pielęgniarka szkolna,
- położna,
- cztery razy w tygodniu w Przychodni przyjmuje lekarz stomatolog.

Według danych z Narodowego Funduszu Zdrowia na terenie Gminy Goniądz funkcjonują (świadczenia na podstawie kontraktów z NFZ):

- GABINET STOMATOLOGICZNY AGNIESZKA KICIŃSKA WSPÓLNIK SPÓŁKI CYWILNEJ: stomatologiczne świadczenia podstawowe dla dorosłych z protetyką, stomatologiczne świadczenia podstawowe dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia,

- INDYWIDUALNA, SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA LEK. STOM. MARIOLA BEATA BLUSIEWICZ: stomatologiczne świadczenia podstawowe dla dorosłych z protetyką, stomatologiczne świadczenia podstawowe dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia,

- SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W MOŃKACH: podstawowa opieka zdrowotna (lekarz, pielęgniarka, położna), podstawowa opieka zdrowotna - medycyna szkolna, poradnia ginekologiczno-położnicza. SPZOZ w Mońkach świadczy wymienione usługi w

mieście Goniądz w Przychodni Rejonowej oraz w szkołach (Goniądz, Wroceń, Klewianka, Downary) w zakresie medycyny szkolnej.

3.5.4. Oświata, wychowanie

Na terenie Gminy Goniądz funkcjonują 4 szkoły podstawowe (Goniądz, Downary, Wroceń, Klewianka).

Szkoła Podstawowa, Przedszkole i Gimnazjum w Goniądzu wchodzi w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Szkoła Podstawowa w Goniądzu w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego

Warunki lokalowe – budynek szkolny z ogrzewaniem centralnym na węgiel. Szkoła dysponuje halą sportową i małą salą gimnastyczną.

- ilość uczniów: 186 + 2 nauczanych indywidualnie
- ilość oddziałów: 10
- język obcy: angielski
- pracownia komputerowa na 10 stanowisk
- zajęcia pozalekcyjne: sportowe, artystyczne, informatyczne, polonistyczne, historyczne.

Szkoła Podstawowa w Downarach: szkoła dysponuje salą gimnastyczną

- ilość uczniów: 37
- ilość oddziałów: 5
- język obcy: angielski
- pracownia komputerowa na 13 stanowisk
- zajęcia pozalekcyjne: informatyczne, artystyczno-teatralne, sportowe, plastyczne.

Szkoła Podstawowa w Klewiance: budynek szkolny z ogrzewaniem centralnym na węgiel, brak sali gimnastycznej.

- ilość uczniów: 47
- ilość oddziałów: 3
- język obcy: angielski
- pracownia komputerowa na 5 stanowisk
- zajęcia pozalekcyjne: koło j. polskiego, koło z przyrody, 4 koła w ramach projektu Aktywna Szkoła (plastyczne, koło młodego regionalisty, koło miłośników natury, koło młodego badacza).

Szkoła Podstawowa we Wroceniu: budynek szkoły ogrzewany centralnie na olej opałowy, szkoła dysponuje salą gimnastyczną.

- ilość uczniów: 21
- ilość oddziałów: 4
- język obcy: angielski.
- pracownia komputerowa na 10 stanowisk.
- zajęcia pozalekcyjne: kółko plastyczne, internetowe, Klub Przyjaciół Naszej Biebrzy.

Gimnazjum w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Goniądzu¹⁵:

- ilość uczniów: 153
- oddziałów: 7
- język obcy - angielski i niemiecki
- pracownia komputerowa na 10 stanowisk
- zajęcia pozalekcyjne – sportowe, polonistyczne, j. angielskiego, ekologiczne, informatyczne, szkolny klub europejski.

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych znajduje się w budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniądzu. Mieści się w budynku przy ulicy Konstytucji 3-ciego Maja.

- liczba uczniów liceum: 74
- liczba uczniów technikum: 36
- liczba oddziałów: 4
- języki obce: j. angielski, j. niemiecki
- pracownia komputerowa wyposażona w 14 stanowisk komputerowych
- zajęcia pozalekcyjne: polonistyczno-recytatorskie, sportowe, informatyczne, j. angielskiego

Na terenie Gminy Goniądz znajduje się Przedszkole, którego organem prowadzącym jest Gmina Goniądz. Siedziba Przedszkola znajduje się w internacie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Goniądzu. Obecnie do przedszkola uczęszcza 64 dzieci.

IV. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE GONIĄDZ

IV.1. Problemy społeczne w perspektywie Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

¹⁵ Dane z administracji szkoły wg stanu na rok szkolny 2011/2012

Prawo do świadczeń uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania własnych potrzeb życiowych. Świadczenia te nie mogą stanowić stałego źródła utrzymania. Mają one natomiast doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej, zarówno własnych, jak i zleconych spoczywa na gminie.

Pomoc udzielana przez OPS realizowana jest w ramach zadań własnych i zadań zleconych gminie.

Świadczenia udzielane w ramach zadań zleconych gminie to:

1. Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną.
2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Udzielanie pomocy cudzoziemcom.

Świadczenia udzielane w ramach zadań własnych gminy:

1. Zasiłek okresowy,
2. Zasiłek stały,
3. Zasiłek celowy,
4. Usługi opiekuńcze,
5. Dożywianie,
6. Pomoc rzeczowa,
7. Praca socjalna,
8. Poradnictwo specjalistyczne,
9. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt,
10. Udzielanie schronienia,
11. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
12. Zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego,
13. Opłacanie składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny,
14. Sprawianie pogrzebu.

Poniższa tabela zawiera zestawienie powodów objęcia rodzin wsparciem finansowym Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z liczbą rodzin borykających się z danym problemem w 2010 r.

<i>Powód trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>			<i>Liczba osób w rodzinach</i>
	<i>ogółem</i>	<i>wieś</i>	<i>miasto</i>	
Ubóstwo	241	143	98	801
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0

Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	19	6	157
w tym wielodzietność	21	16	5	130
Bezrobocie	158	70	88	455
Niepełnosprawność	70	43	27	232
Długotrwała lub ciężka choroba	144	93	51	487
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	38	28	10	201
w tym rodziny niepełne	12	6	6	41
Rodziny wielodzietne	16	15	1	122
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Alkoholizm	11	5	6	36
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0	1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	5	5	0	24
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Tabela 8. Dane OPS w Goniądzu za I-XII 2010r

Jak wynika z powyższych danych do największych problemów społecznych na podstawie analiz Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu należy ubóstwo - 241 rodzin, bezrobocie - 158 rodzinach, jak też trudna sytuacja życiowa wynikająca z długotrwałej lub ciężkiej choroby - 144 rodziny czy bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 201 osób objętych pomocą OPS w Goniądzu.

Liczba rodzin nie sumuje się z przyczynami korzystania z pomocy społecznej. W rodzinach występuje więcej niż jedna przesłanka uprawniająca do korzystania ze świadczeń OPS.

Poniższa tabela zawiera zestawienie rodzin objętych pomocą finansową i pracą socjalną zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
-------------------------	----------------------	--------------------------------

				<i>h</i>
	<i>ogółem</i>	<i>wieś</i>	<i>miasto</i>	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	316	180	136	1060
Świadczenia przyznawane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	12	0	12	13
Świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	306	180	126	1049
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	620	350	270	1450
W tym wyłącznie w postaci socjalnej	57	30	27	173

Tabela 9. Dane OPS w Goniądzu za I-XII 2010r.

Jak wynika z powyższego zestawienia pomocą socjalną w postaci pracy socjalnej ogólnie w gminie Goniądz objętych jest 1450 osób.

W ramach pracy OPS w Goniądzu realizowane są również niekonwencjonalne formy pomocy. Pracownicy socjalni działając na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców gminy współpracują z wieloma instytucjami i organizacjami, a w szczególności z: kuratorami sądowymi w Grajewie, komornikami, Prokuraturą, szpitalami w Mońkach, ośrodkami pomocy społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Goniądzu, Caritas, dzielnicowymi Policji, szkołami oraz Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W ramach wspomnianych działań w 2010 roku sprowadzono pomoc żywnościową z Caritas, którą objęto 809 osób. W wyniku tej pomocy uległo zmniejszeniu udzielanie zasiłków celowych na zakup żywności.

Ponadto 5 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym wzięło udział w okresie wakacyjnym w turnusie kolonijnym w Jastarni, które opłacono ze środków gminnych na walkę z problemem alkoholowym w rodzinach.

Dzięki środkom pozyskanym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, po raz kolejny realizowany został program „UCZEŃ NA WSI”, którego celem jest pomoc zdobycia wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu bierze udział jako partner w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki „Świetlica Środowiskowa w Goniądzu - jako forma wsparcia aktywizacji i integracji społecznej środowiska lokalnego”.

IV.1.1. Ubóstwo i bezrobocie

Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych. Jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Wpływa na zwiększa dystansu pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Ubóstwo kwalifikujemy do zjawisk powszechnych, ale i niebezpiecznych. Co gorsza, obecnie jak wynika z opinii pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu, na ubóstwo w Gminie Goniądz składa się długotrwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia, typ rodziny (wielodzietność) i niskie dochody gospodarstw domowych.

Bezrobocie

Bezrobocie ma daleko idący wpływ na kształtowanie się nowej struktury społecznej, a co za tym idzie, nowej warstwy ubogich. Znajduje to potwierdzenie w fakcie, iż przeważająca większość świadczeniobiorców pomocy społecznej to osoby będące w dezaktywacji zawodowej i zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy.

Problem bezrobocia związany jest nierozzerwalnie z brakiem stałych dochodów, podejmowania zatrudnienia za niskie wynagrodzenie lub w szarej strefie. Dotyka najczęściej gospodarstwa domowe składające się z rodzin wielodzietnych i niepełnych, jak również z rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną bądź długotrwałe chorą.

Głównymi instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem bezrobociu oraz aktywizacją lokalnego rynku pracy są urzędy pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach swoim działaniem obejmuje:

- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków dla bezrobotnych oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia,
- prowadzenie pośrednictwa pracy,
- prowadzenie poradnictwa zawodowego i klubu pracy,
- inicjowanie i finansowanie:
 - prac interwencyjnych,
 - robót publicznych,
 - programów specjalnych,
 - szkoleń,

- inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek i ścisłej współpracy w tym zakresie z izbą rolniczą w odniesieniu do bezrobotnych zamieszkałych na wsi,
- inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi grupowymi zwolnieniami pracowników z przyczyn dotyczących pracodawcy.

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Goniądz przedstawia się następująco:

Bezrobotni według płci:

	<i>l. osób</i>	%
kobiety	106	7,6
mężczyźni	135	8,0
ogółem	241	7,8

***Tabela 10.** Struktura bezrobotnych wg płci w 2010 r., źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych układ wg klasyfikacji NTS.*

Jak wynika z powyższej tabeli ilość bezrobotnych kobiet i mężczyzn jest porównywalna.

Bezrobotni według wieku (sytuacja na terenie powiatu monieckiego).

<i>Wiek</i>	<i>18-24</i>	<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55-59</i>	<i>60-64</i>
Liczba osób	98	71	38	44	24	4

***Tabela 11.** Struktura bezrobotnych wg wieku w 2011 roku stan w końcu 4 kwartału 2011, źródło: MPIPS- O1 Sprawozdanie o rynku pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach.*

Największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18-24 lata tj. 98 bezrobotnych, natomiast najmniejszą osoby w wieku 60 - 64 tj. 4 bezrobotnych.

Bezrobocie to najistotniejszy problem społeczny w gminie Goniądz. To również sprawczy czynnik szybkiej degradacji ekonomicznej jednostki i rodziny wpływający na biedę i patologię społeczną oraz narastającą frustrację. Problem bezrobocia związany jest nierozdzielnie z brakiem stałych dochodów. Dotyka najbardziej gospodarstwa domowe rodzin wielodzietnych i niepełnych, rodziny żyjące z osobą niepełnosprawną, bądź długotrwale chorą.

Najbardziej istotne cechy bezrobocia w gminie Goniądz to:

- utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia,
- znaczny poziom bezrobocia wśród kobiet
- zwiększający się udział wśród bezrobotnych ludzi młodych,
- niski poziom kwalifikacji osób bezrobotnych,
- zwiększająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- spadek dochodów mieszkańców.

IV.1.2. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Lata 90-te przyniosły zdecydowany przełom w podejściu do osoby niepełnosprawnej. Podejście opiekuńcze zostało stopniowo wyparte przez gwarantowanie praw osób niepełnosprawnych. Wyrażna jest obecnie tendencja do włączania osób niepełnosprawnych w nurt polityki zatrudnienia i integracja ze środowiskiem, zwłaszcza lokalnym. Polityka zatrudnienia osób niepełnosprawnych ściśle związana jest z tradycjami i kulturą. Ważną kwestią jest zdefiniowanie niepełnosprawności, stworzenie systemu orzecznictwa do konkretnych form rehabilitacji zawodowej oraz świadomość samorządów lokalnych i przedsiębiorców. Wśród podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu są 232 osoby niepełnosprawne. Dlatego tak ważne jest, aby podejmować działania w celu zapobiegania niepełnosprawności, rehabilitacji, wyrównywania szans oraz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia. Dążyć do kompleksowego działania uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne i duchowe osób niepełnosprawnych i stworzyć możliwość takiej ich integracji ze społeczeństwem, która pozwoli osobie niepełnosprawnej być osobą wśród innych, wyrazi zdolność do uznania jej godności. Należy więc wybrać zdolności osobiste, pobudzić wypełnianie ról społecznych, likwidować bariery architektoniczne, transportowe, techniczne w komunikowaniu się i dostępie do informacji, kształtować w społeczeństwie właściwe postawy i zachowania sprzyjające integracji z osobami niepełnosprawnymi oraz przygotować osoby uszkodzone na zdrowiu do normalnego życia w otwartej społeczności.

Na terenie Goniądza nie istnieje ani jedno miejsce, gdzie osoby z zaburzeniami psychicznymi lub niepełnosprawne fizycznie mogłyby się spotkać i porozmawiać o trapiących je problemach. Wobec czego istnieje ogromna potrzeba utworzenia Klubu Środowiskowego dla osób niepełnosprawnych. Należy też dążyć do ułatwienia osobom niepełnosprawnym dojazdów na rehabilitację. Z Goniądza 5 osób niepełnosprawnych dowożonych jest do Moniek na warsztaty Terapii Zajęciowej. W ośrodku szkolno wychowawczym w Białymstoku przebywa 5 dzieci.

Specyficznych form pomocy wymagają osoby niepełnosprawne z powodu wieku. Celem jest utrzymanie ich jak najdłużej we własnym środowisku. Można to

osiągnąć przez zapewnienie kompleksowych usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych i socjalnych w miejscu zamieszkania. Takie usługi organizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu świadczy usługi opiekuńcze 7 osobom z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te jednak mogą być realizowane w ograniczonym czasie i nie rozwiązują tak naprawdę często występującego poczucia osamotnienia.

IV.1.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Znaczącą część klientów OPS w Goniądzu, bo 201 osób, stanowią osoby z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak:

- nadużywanie alkoholu,
- zaburzenia systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych,
- odejście bliskiej osoby, zgon współmałżonka,
- bezrobocie,
- przemoc w rodzinie,
- problem w pełnieniu ról rodzicielskich,
- problem we współżyciu z ludźmi,
- niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Występowanie wyuczonej bezradności jest związane z takimi współczesnymi problemami społecznymi jak bieda, bezrobocie i przemoc w rodzinie.

Społeczne i indywidualne konsekwencje wyuczonej bezradności można łagodzić odpowiednimi oddziaływaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi, które powinny być stosowane w wychowaniu, oraz – bezpośrednio i pośrednio – w pracy socjalnej.

Istotne jest, że dzieci pochodzące z takich rodzin w wielu sytuacjach czują się odrzucone, zaniedbane, często mają trudności w nauce. Nierzadko przestają kontynuować naukę i nie są w stanie zdobyć żadnego zawodu. Przejawiają we współżyciu z innymi ludźmi, trudności adaptacyjne. Prezentują zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe.

Rodziny podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu charakteryzują się często zaburzoną strukturą w postaci niestabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów. Występuje w nich przemoc skierowana na partnerów lub dzieci albo problem nadużywania alkoholu przez jednego bądź dwojga rodziców.

Zasadnym było stworzenie i rozbudowanie lokalnego systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Goniądzu w ramach tej współpracy odbywają się spotkania zespołu interdyscyplinarnego powołanego na podstawie zarządzenia NR 115/2011 Burmistrza Goniądza z dnia 8 marca 2011 r., w skład którego wchodzi:

1. Antonina Rosińska - starszy pracownik socjalny - Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu
2. Grzegorz Mocarski - członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Jarosław Kłubowicz – nauczyciel - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Goniądzu
4. Krystyna Pawełkowska – nauczyciel - Szkoła Podstawowa w Downarach
5. Artur Bagiński – nauczyciel - Szkoła Podstawowa w Klewiance
6. Barbara Rogińska - nauczyciel, Szkoła Podstawowa we Wrocławiu
7. Tomasz Świerzbowski - dzielnicowy Posterunku Policji w Goniądzu
8. Eugeniusz Szklanko - prezes Stowarzyszenia Zdrowie i Trzeźwość w Goniądzu
9. Ewa Modzolewska - kurator zawodowy - Sąd Rejonowy w Grajewie
10. Dorota Kobylńska - pielęgniarka - specjalista w środowisku nauczania i wychowania - Przychodnia Rejonowa w Goniądzu

Pamiętać należy, że problemy opiekuńczo – wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty wielopokoleniowe, są nierzadko przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar przemocy rodzinnej są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

IV.1.4. Bezdomność

Bezdomność z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki, jest kwestią społeczną o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającą swoje specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania. Warunkowana jest licznymi przyczynami, do których należy zaliczyć przede wszystkim:

- rozpad rodziny,
- eksmisje,
- brak stałych dochodów,
- przemoc w rodzinie,
- uzależnienia - głównie alkoholizm,
- konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej,
- opuszczenie zakładu karnego przy braku możliwości do powrotu do mieszkania,
- brak schronienia spowodowany, np. Opuszczeniem Domu Dziecka, szpitala.

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Na terenie gminy Goniądz nie zauważono zjawiska bezdomności. Osoby eksmitowane otrzymują lokale zastępcze i socjalne.

W praktyce bardzo ważnym elementem jest wyodrębnienie osób zagrożonych bezdomnością, poprzez rozpoznanie źródeł ich krytycznych sytuacji życiowych, określenie stopnia zagrożenia bezdomnością i wyodrębnienie grup rokujących wyjście z tego problemu. Należy stworzyć dla tych osób indywidualne programy, działania koncentrujące się bezpośrednio na zapobieganiu bezdomności.

Taka profilaktyka bezdomności wymaga kompleksowego współdziałania samorządowych i pozarządowych podmiotów polityki społecznej. Działania o charakterze profilaktycznym powinny być kierowane zwłaszcza do:

- wychowanków opuszczających Domy Dziecka,
- byłych więźniów i osób opuszczających zakłady karne,
- środowisk patologicznych,
- osób i rodzin zagrożonych eksmisją.

IV.1.5. Uzależnienia. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Jednym z ważniejszych obowiązków samorządu lokalnego jest kształtowanie polityki zmierzającej do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Corocznie realizowane są w szerokim zakresie działania wynikające z zadań ustawowych.

Problemy Gminy Goniądz w obszarze uzależnień

Dane wynikające z pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Osób Uzależnionych i Członków ich Rodzin w Goniądzu, MPiPS-03 (sprawozdania półrocznego i rocznego z udzielonej pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MGOPS w Goniądzu) i PARPA-G1 (rocznego sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Urzędu Miejskiego w Goniądzu).

1. Sprzedaż alkoholu na terenie gminy przedstawia się następująco: (stan na 31.12.2010 r.)

- 2008 r. – 29 punktów

- 2009 r. – 30 punktów
- 2010 r. – 21 punktów

2. Zjawisko nielegalnej sprzedaży alkoholu, w tym alkoholu niewiadomego pochodzenia i przydatności do spożycia.

3. Z porad punkty konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin skorzystało (stan na 31.12.2010 r.)

- 2008 r. - 57 osób
- 2009 r.- 20 osób
- 2010 r. - 61 osób

4. Rodziny korzystające z pomocy materialnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu, objęte tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny.

- 2008 r. – 11 rodzin
- 2009 r. – 25 rodzin
- 2010 r. – 18 rodzin

5. Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym. (stan na 31.12.2010 r.)

- 2008 r. – 38.154,00 zł
- 2009 r. – 124.000,00 zł
- 2010 r. – 40.500,00 zł

6. Nietrzeźwość w miejscach publicznych. Zatrzymania. (stan na 31.12.2010 r.)

Osoby poniżej 18 roku życia

- 2008 r. – 12
- 2009 r. – 78
- 2010 r. – 0

Osoby powyżej 18 roku życia

- 2008 r. – 17
- 2009 r. – 51
- 2010 r. – 20

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Goniądzu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Goniądzu została powołana Zarządzeniem Burmistrza Goniądza Nr 37/08z dnia 21.07.2008 r. W skład GKRPA wchodzi:

- Maria Czajkowska
- Piotr Gabriel Haffke
- Grzegorz Mocarski
- Eugeniusz Szklanko
- Jan Chilmon
- Marek Komosiński
- Stanisław Gorzoch

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży. Wsparcie i współorganizacja w realizowanych w szkołach i Gminnym Ośrodku Kultury w Goniądzu programach profilaktycznych informujących o szkodliwości nadużywania alkoholu i sięgania po środki odurzające, nastawionych na promowanie zdrowego stylu życia ze szczególnym naciskiem na nabywanie praktycznych umiejętności psychologicznych promujących organizację wolnego czasu dzieci i młodzieży tj. min.:

- festyn sportowo – rekreacyjny na bazie Gimnazjum w Goniądzu,
 - SP Goniądz – „Ferie na sportowo”,
 - rozgrywki tenisa stołowego w świetlicy opiekuńczo – wychowawczej w Goniądzu,
 - realizacja programów profilaktycznych,
 - SP Wroceń – ferie zimowe i Dzień Dziecka,
 - SP Białosuknia – „Jeden raz to niewiele, ale więcej niż zero”,
 - SP Downary – Podajmy dzieciom pomocną dłoń – prawo do radości i szczęśliwego dzieciństwa „ Witaj wiosno” – spotkanie integracyjne,
 - Zespół Szkolno – Przedszkolny w Goniądzu – „Można inaczej”,
 - Osowieckie Towarzystwo Fortyfikacyjne – plener malarski oraz wieniec dożynkowy,
 - Gminny Ośrodek Kultury – Świetlica Środowiskowa „Azyl”,
 - Gminny Ośrodek Kultury - „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
 - konkurs na plakat antyalkoholowy /wszystkie szkoły/GOK,
 - prowadzenie świetlicy opiekuńczo – wychowawczej.
- Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych od alkoholu:
 - Działalność punktu konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie.

Punkt Konsultacyjny:

Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu

ul. Stary Rynek 23

Piątek, godz. 16:00-18:00

Pracownik w Punkcie Konsultacyjnym:

Jolanta Molska - pełnomocnik Burmistrza ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (instruktor terapii uzależnień).

- Uruchomienie bezpłatnego telefonu zaufania.
- Miting otwarty AA w ramach maratonu trzeźwościowego.
- Udział osób uzależnionych w kongresach trzeźwościowych /Licheń/.
- Kontynuowanie i rozwijanie szkoleń dla pracowników oświaty, pomocy społecznej oraz innych osób zainteresowanych profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych:
 - szkolenia członków GKRPA, sprzedawców, nauczycieli realizujących szkolne programy profilaktyczne,
 - edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomagania.
- Pomoc rodzinom z problemem alkoholowym oraz ochrona przed przemocą.
 - Udostępnienie bezpłatnych porad prawnych w ramach punktu konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym i ofiar przemocy w rodzinie.
- Udostępnienie rzetelnych informacji o możliwościach korzystania z bezpłatnej, profesjonalnej pomocy psychologicznej w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, poradniach specjalistycznych oraz punktach konsultacyjnych.
- Współfinansowanie obozów feryjnych i wakacyjnych organizowanych przez wyspecjalizowane placówki oraz kadrę wychowawców i terapeutów.
- Utworzenie zespołu interwencyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach programu NIEBIESKA LINIA.
- Wspomaganie instytucji, organizacji i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- Wspieranie działalności grup samopomocowych, towarzystw trzeźwościowych, organizacji pozarządowych realizujących i propagujących zdrowy styl życia.
- Kontynuowanie współdziałania z pozagminnymi jednostkami i osobami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości.
 - Udział w spotkaniach koordynatorów profilaktyki województwa podlaskiego.
 - Szkolenie dla osób realizujących zadania profilaktyczne na terenie gminy.
 - Umożliwienie członkom Komisji, osobom prowadzącym zajęcia świetlicowe, pedagogom, wychowawcom udziału w spotkaniach związanych z profilaktyką.
- Udział i pomoc w organizacji spotkań środowiskowych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

- Współpraca z komendą gminną policji w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu oraz programu monitorowania wybranych miejsc w mieście i gminie.
- Działalność informacyjna i administracyjna.
- Podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczenia osób uzależnionych od alkoholu:
 - prowadzenie rozmów profilaktycznych, zachęcających do podjęcia leczenia odwykowego,
 - kierowanie na badania przez biegłego sądowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- Informowanie miejscowych i ogólnokrajowych mediów o podjętych działaniach na rzecz profilaktyki /artykuły do prasy, audycje radiowe, reportaże w lokalnej telewizji/.
 - Diagnoza aktualnego stanu zagrożenia środkami uzależniającymi / przeprowadzenie ankiety wśród młodzieży szkolnej, opracowanie „Raportu” nt. postaw i używania substancji psychoaktywnych przez wybraną grupę młodzieży/.
 - Zabezpieczenie środków materiałowych i płacowych na realizację zadań zapisanych w Gminnym Programie.
 - Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4.1.7. Przestępczość i przemoc w rodzinie

Przestępczość

Według oceny wydanej przez Posterunek Policji w Goniądzu wynika, że poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Goniądz jest zadowalający. W 2010 nie notowano najcięższych przestępstw jak zabójstwa czy gwałty.

Zgodnie z informacją Komendy Powiatowej Policji w Mońkach w Goniądzu w latach 2009-2010 odnotowano następujące zdarzenia: (dane odnoszą się do tzw. Przestępstw i czynów karalnych „stwierdzonych”)

- 1 Kradzieże cudzej rzeczy (art. 278 §1 kk) – 10
- 2 Kradzież z włamaniem (art. 279 §1 kk) – 14
- 3 Rozboje (art. 280 §1 §2 kk) – 1
- 4 Nietrzeźwi kierujący (art. 178 §1 §2 kk) – 43
- 5 Interwencje - 201, interwencje „rodzinne” – 42
- 6 Przewozy do izby wytrzeźwień – 15

Przemoc w rodzinie

Zgonie z sprawozdaniami z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Goniądz wzrasta liczba interwencji co do osób którym udzielona została pomoc. Ilustrują to poniższe zestawienia Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu za lata 2008-2010.

	2008			
	<i>Liczba osób którym udzielono pomocy</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
Interwencja kryzysowa - ogółem	41	0	14	57
W tym udzielona dzieciom	10	0	3	16
w tym niepełnosprawnym	3	0	2	12
Współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	18	0	2	12
w tym niepełnosprawnym	0	0	0	0
Innym osobom w rodzinie	13	0	4	13

Tabela 12. Fragment tabeli nt. Form pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2008r.

	2009			
	<i>Liczba osób którym udzielono pomocy</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
Interwencja kryzysowa	61	0	23	89

-ogółem				
w tym udzielona dzieciom	24	0	9	42
w tym niepełnosprawnym	3	0	2	12
Współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	24	0	10	34
W tym niepełnosprawnym	0	0	0	0
Innym osobom w rodzinie	13	0	4	13

Tabela 13. Fragment tabeli nt. Form pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2009r.

	2010			
	Liczba osób którym udzielono pomocy	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Interwencja kryzysowa - ogółem	59	0	20	80
w tym udzielona dzieciom	21	0	8	40
w tym niepełnosprawnym	0	0	0	0
Współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	4	0	2	6
W tym niepełnosprawnym	0	0	0	0
Innym osobom w rodzinie	34	0	10	34

Tabela 14. Fragment tabeli nt. Form pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2010r.

W zakresie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy rodzinie w 2010 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu uzupełnił 25 „Niebieskich Kart”. Problem przemocy w rodzinie jest nierozzerwalnie związany ze zjawiskiem nadużywania alkoholu i niejednokrotnie ujawniany w momencie badań lekarskich lub zmian zauważonych na ciele dzieci przez nauczycieli. Wówczas dopiero osoby krzywdzone są nakłanianie do poinformowania Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zaistniałych sytuacjach. Problem każdej z rodzin wymaga indywidualnego rozważenia i podjęcia określonych środków zaradczych.

Na terenie Gminy działa punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, z pomocy którego w 2010 skorzystały 33 osoby.

IV.2. Analiza SWOT

Przy formułowaniu celów i działań strategicznych zastosowano Analizę SWOT, która ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki mające wpływ na realizowanie działań strategicznych.

Obszar I:

Problemy opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia i przemoc w rodzinie

Obszar II:

Niepełnosprawność i długotrwała choroba, problemy ludzi starszych, ubóstwo

Obszar III:

Bezrobocie

Obszar IV:

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne

Obszar V:

Edukacja publiczna, kultura, rekreacja

Obszar VI:

Efektywna pomoc społeczna

Analiza SWOT sfery społecznej

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał kadry działającej w obszarze pomocy społecznej. • Dostępność usług Miejskiego Ośrodka Zdrowia, Ochotniczej Straży Pożarnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminno Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Posterunku Policji. • Dobrze zdiagnozowane wybrane obszary problemów społecznych tj.: bezrobocie, uzależnienia, niski poziom życia, dysfunkcjonalność rodziny. • Szeroka oferta edukacyjna, kulturalna i sportowa • Szeroka oferta programów profilaktycznych w placówkach oświatowych i kulturalnych • Profesjonalne zaplecze kulturalne • Bogate dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe gminy. • Atrakcyjne położenie gminy na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego dla potencjalnych inwestorów branży turystycznej. • Walory środowiskowe obszarów wiejskich gminy – czystość i brak ewidentnych miejsc degradacji środowiska naturalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dokumentów strategii i kompleksowych programów dotyczących rozwiązywania problemów społecznych. • Dostępność profesjonalnej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin. • Brak spójnego systemu informacji i rozwiązywania problemów społecznych. • Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych i grup samopomocowych wspierających rozwiązywanie problemów społecznych. • Niewystarczająca liczba patroli policyjnych na Terenie Gminy. • Niewystarczające środki finansowe na realizację działań pomocowych i profilaktycznych. • Narastanie liczby oraz skali uzależnień dzieci, młodzieży i dorosłych w środowisku lokalnym. • Brak systemowych i zintegrowanych rozwiązań w zakresie wspomagania działań profilaktycznych i poradnictwa specjalistycznego w sferze pomocy społecznej.

- Działania w ramach programów określonych w dokumentach zagospodarowania przestrzennego oraz gospodarki odpadami.
- Systemowe działania w oparciu o już przyjęte przez Radę Miejską dokumenty programowe: Strategia Rozwoju Gminy do 2015, Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2017, inne gospodarcze – duża aktywność Urzędu Miejskiego w Goniądzu promocji projektów i działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną w tym programów finansowanych z Unii Europejskiej.
- Poszukiwanie pozabudżetowych źródeł środków finansowych.
- Szerzenie idei wolontariatu
- Lepsze wyposażenie szkół w sprzęt informatyczny oraz sportowy.
- Brak systemowych rozwiązań dla osób niepełnosprawnych, dotkniętych przemocą domową, zagrożonych marginalizacją.
- Istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- Niedostateczna baza rehabilitacyjna na dla osób niepełnosprawnych,
- Niedostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi.
- Niewystarczająca partycypacja obywateli w rozwiązywaniu problemów istotnych dla społeczności lokalnej.
- Ubóstwo mieszkańców gminy powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży.
- Niewystarczająca liczba ofert kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, zapewniająca osobom z grup szczególnego ryzyka dostępność do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- Brak małych form pomocy społecznej dla osób starszych,
- Marginalizacja problemów osób starszych, niski poziom życia osób starych, zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno, dwupokoleniowe
- Brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy
- Niewystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie
- Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych w instytucjach użytku publicznego
- Nieuporządkowane przestrzenie publiczne w mieście oraz niska estetyka niektórych sfer zabudowy miasta zwłaszcza w centrum

	<p>miasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niski i spadający poziom przyrostu naturalnego. • Starzenie się społeczeństwa miasta i gminy w tempie znacznie przewyższającym przyrost ludności. • Utrwalanie niekorzystnych obecnie zjawisk demograficznych wskutek ucieczki młodych osób, zakładających rodziny poza gminą. • Niska aktywność organizacji pozarządowych w gminie. • Znikoma liczba fundacji i stowarzyszeń na terenie gminy. • Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych – niedostosowany do potrzeb gminnego rynku pracy charakteryzującego się podwyższonym zapotrzebowaniem na specjalistów z zawodów technicznych. • Niedostatki w dostępności placówek leczniczych w szczególności na terenach wiejskich. • Niska profilaktyka zdrowotna szczególnie na terenach wiejskich. • Brak świetlic dziennego pobytu dla osób starszych. • Niski stopień dostępności do sieci internetowej na obszarze wiejskim. • Zbyt małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznymi gminą. • Słaby rozwój agroturystyki. • Brak wystarczającej wiedzy wśród rolników na temat rozwoju działalności pozarolniczej, turystycznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie założeń europejskiej polityki społecznej. • Możliwość pozyskiwania funduszy z różnych źródeł przez instytucje i organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej. • Rosnąca świadomość społeczna i mobilizacja społeczna przejawiająca się w artykułowaniu potrzeb i aktywności. • Wzrost poziomu i możliwości wykształcenia społeczeństwa. • Możliwość pozyskiwania kapitałów zewnętrznych dla aktywizacji gospodarczej gminy i zmniejszania poziomu i skali ubóstwa. • Szkolenia dla nauczycieli, rodziców, • Powstanie zespołów interdyscyplinarnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu bezrobocia i utrwalanie się obszarów bezrobocia długotrwałego. • Postępujący proces ubożenia mieszkańców i zmniejszanie się poziomu aktywności zawodowej. • Pogłębiające się zróżnicowanie społeczno-ekonomiczne pomiędzy grupami społecznymi. • Utrzymywanie się wysokiego poziomu dysfunkcyjności rodziny. • Wzrost występowania patologii społecznych. • Niedostateczne finansowanie pomocy społecznej • Niestabilność uregulowań prawnych, złożone procedury prawne. • Utrwalanie się negatywnych wzorców zachowań społecznych. • Brak perspektyw intensywnego rozwoju nieefektywnej gospodarki lokalnej. • Brak efektywnych rozwiązań ustawowych w zakresie zwalczania bezrobocia i rozwoju rynku pracy. • Nieefektywny system powiadamiania jednostek ratowniczych • Brak działań upowszechniających problematykę niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw. • Istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.
--	--

Tabela 15. Analiza SWOT

V. KIERUNKI ROZWOJU GMINY GONIĄDZ

5.1. Misja polityki społecznej

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015 jest poprawa warunków i jakości życia mieszkańców gminy Goniądz poprzez wzrost ich aktywności, integrację środowiska lokalnego oraz skuteczny system pomocy społecznej.

5.2. Cele strategiczne i cele operacyjne

Obszar I:

Problemy opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia i przemoc w rodzinie

Cel strategiczny

Wzmocnienie systemu działającego na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Cele operacyjne

1. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych

Zadania

- Poradnictwo specjalistyczne dostępne dla rodzin
- Upowszechnianie dobrych wzorców rodziny

2. Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Zadania

- Zorganizowanie cyklicznych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych
- Podwyższanie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu, narkomanii i agresji
- Podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie korzystania z alternatywnych form spędzania czasu wolnego
- Rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych w świetlicach
- Systematyczna praca socjalna z rodzicami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.

3. Budowanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Zadania

- Opracowywanie cyklicznych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży
 - Utworzenie rubryki informacyjnej na lokalnych stronach internetowych rozpowszechniającej problematykę uzależnień i sposób walki z ich skutkami
 - Udostępnianie literatury fachowej rodzinom z problemem alkoholowym
 - Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu
 - Wspieranie działania klubów dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i ich rodzinom
4. Utworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapobieganie, interwencja, terapia osób i rodzin dotkniętych przemocą.

Zadania

- Prowadzenie bazy danych osób wymagających wsparcia – szczegółowa charakterystyka uczniów mających największe trudności w opanowaniu materiału przewidzianego w programie szkolnym – wspieranie procesu wychowawczego
- Wdrożenie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego
- Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz organizacjami społecznymi
- Objęcie pomocą finansową rodziny w sytuacjach kryzysowych.

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	CZAS REALIZACJI	ODPOWIDZIALNI
Wzmocnienie systemu działającego na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin	5. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych	Poradnictwo specjalistyczne dostępne dla rodzin	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Szkoly GOK w Goniądzu Posterunek Policji w Goniądzu
		Upowszechnianie dobrych wzorców rodziny	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Szkoly GOK w Goniądzu
	6. Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i prowadzenia gospodarstwa domowego	Zorganizowanie cyklicznych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
			Podwyższanie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu, narkomanii i agresji	2011-2015
		Podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie korzystania z alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2011-2015	OPS w Goniądzu Oświata Służba Zdrowia Szkoly GOK MOWiR Posterunek Policji w Goniądzu

				OSP w Goniądzu
		Rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych w świetlicach	2011-2015	OPS w Goniądzu Szkoły GOK MOWiR
		Systematyczna praca socjalna z rodzicami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.	2011-2015	OPS w Goniądzu
Budowanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień		Opracowywanie cyklicznych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Służba Zdrowia Szkoły GOK MOWiR Posterunek Policji w Goniądzu Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Goniądzu
		Utworzenie rubryki informacyjnej na lokalnych stronach internetowych rozpowszechniającej problematykę uzależnień i sposobie walki z ich skutkami	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu OSP w Goniądzu
		Udostępnianie literatury fachowej rodzinom z	2011-2015	Szkoły

		problemem alkoholowym		Biblioteka GKRPA
		Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu	2011-2015	Posterunek Policji w Goniądzu GKRPA
7.	Utworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapobieganie, interwencja, terapia osób i rodzin dotkniętych przemocą.	Prowadzenie bazy danych osób wymagających wsparcia szczegółowa charakterystyka uczniów mających największe trudności w opanowaniu materiału przewidzianego w programie szkolnym – wspieranie procesu wychowawczego	2011-2015	OPS w Goniądzu GKRPA Szkoły
		Wdrożenie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2011-2015	OPS w Goniądzu Posterunek Policji
		Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej	2011-2015	OPS w Goniądzu

		oraz organizacjami społecznymi.		
		Objęcie pomocą finansową rodziny w sytuacjach kryzysowych.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu

Tabela 16: Harmonogram działań

Obszar II:

Niepełnosprawność i długotrwała choroba, problemy ludzi starszych, ubóstwo

Cel strategiczny

1. Integracja ze społecznością lokalną środowisk wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne

1. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych

Zadania

- Stała diagnoza środowiska osób starszych i organizacja wsparcia materialnego w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych.
- Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym m.in. wigilia, wycieczki, wspieranie działań klubu seniora.
- Zapewnienie odpowiedniej liczby usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych
- Promowanie osób starszych i niepełnosprawnych jako pełnoprawnych członków społeczeństwa
- Wsparcie rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych
- Prowadzenie inicjatyw integrujących osoby starsze i młodzież
- Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i pomoc w pozyskiwaniu sprzętu rehabilitacyjnego.
- Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna dzieci z dysfunkcjami i deficytami rozwojowymi, uzyskanie informacji na temat przyczyn, trudności oraz wskazówek do pracy z dziećmi

2. Wsparcie osób ubogich

Zadania

- Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa chronionego i socjalnego
- Przyznawanie Świadczeń finansowych
- Przyznawanie świadczeń w naturze

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	CZAS REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
2. Integracja ze społecznością lokalną środowisk wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	Stała diagnoza środowiska osób starszych i organizacja wsparcia materialnego w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym m.in. wigilia, wycieczki, wspieranie działań klubu seniora.	2011-2015	OPS w Goniądzu Szkoły GOK w Goniądzu MOWiR
		Zapewnienie odpowiedniej liczby usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	2011-2015	OPS w Goniądzu
		Promowanie osób starszych i niepełnosprawnych jako pełnoprawnych członków społeczeństwa	2011-2015	OPS w Goniądzu Służba Zdrowia Szkoły GOK
		Wsparcie rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu GOK
		Prowadzenie inicjatyw integrujących osoby starsze i młodzież	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski Szkoły, GOK
		Likwidacja barier	2011-2015	

		architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i pomoc w pozyskiwaniu sprzętu rehabilitacyjnego		Urząd Miejski w Goniądzu
		Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna dzieci z dysfunkcjami i deficytami rozwojowymi, uzyskanie informacji na temat przyczyn, trudności oraz wskazówek do pracy z dziećmi	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Oświata Służba Zdrowia Szkoły
4.	Wsparcie osób ubogich	Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa chronionego i socjalnego	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Przyznawanie Świadczeń finansowych	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Przyznawanie świadczeń w naturze	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu

Tabela17. Harmonogram działań

Obszar III: Bezrobocie

Cel strategiczny

Ograniczenie zjawiska bezrobocia.

Cele operacyjne

1. Aktywizacja osób bezrobotnych w szczególności osób młodych i po 45 roku życia

Zadania

- Opracowanie, aktualizacja i realizacja programów aktywności lokalnej
- Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.

2. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną

Zadania

- Kształtowanie świadomości dzieci i młodzieży o roli edukacji w życiu młodego obywatela
- Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia
- Prowadzenie doradztwa zawodowego dla młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia
- Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół gimnazjalnych
- Edukacja młodzieży z zakresu przedsiębiorczości

3. Budowanie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych z uwzględnieniem ich aktywizacji

Zadania

- Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami i organizacjami promującymi na rzecz bezrobotnych w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia
- Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych
- Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych
- Zatrudnianie przy robotach publicznych, pracach interwencyjnych, pracach społecznie użytecznych, stażach, przygotowaniach zawodowych

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	CZAS REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia.	4. Aktywizacja osób bezrobotnych w szczególności osób młodych i po 45 roku życia	Opracowanie, aktualizacja i realizacja programów aktywności lokalnej	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
	5. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną	Kształtowanie świadomości dzieci i młodzieży o roli edukacji w życiu młodego obywatela.	2011-2015	OPS w Goniądzu Szkoły Posterunek Policji w Goniądzu OSP
		Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia	2011-2015	OPS w Goniądzu Szkoły
		Prowadzenie doradztwa zawodowego dla młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia	2011-2015	OPS w Goniądzu Szkoły
		Edukacja młodzieży z zakresu przedsiębiorczości	2011-2015	Szkoły

6.	Budowanie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych z uwzględnieniem ich aktywizacji	Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych	2011-2015	OPS w Goniądzu PUP
		Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami i organizacjami promującymi na rzecz bezrobotnych w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.	2011-2015	OPS w Goniądzu PUP
		Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu PUP
		Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych	2011-2015	OPS w Goniądzu
		Zatrudnianie przy robotach publicznych, pracach interwencyjnych, pracach społecznie- użytecznych, stażach, przygotowaniach zawodowych	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu

Tabela 18. Harmonogram działań

Obszar IV: Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo

Cel strategiczny

Usprawnienie systemu opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa.

Cele operacyjne

1. Wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia

2. Zwiększenie dostępności świadczeń medycznych,

Zadania

- Udostępnienie specjalistycznego leczenia
- Poprawa dostępności, jakości usług medycznych
- Diagnoza potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy

3. Profesjonalna profilaktyka, szkolenia

Zadania

- Zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji zdrowia poprzez przeprowadzanie badań ortopedycznych, prowadzenie zajęć gimnastyki korekcyjnej, badania wzroku, badania bilansowe i szczepienia ochronne uczniów
- Opracowanie i wdrożenie programu poprawy warunków BHP w szkołach i domach.

4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Zadania

- Realizacja działań edukacyjnych i prewencyjnych ograniczających zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i umacniających poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
- Szkolenia dla dzieci szkół podstawowych na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym oraz w zakresie ruchu drogowego (bezpieczna droga do szkoły, uzyskanie karty rowerowej)
- Szkolenia dla młodzieży gimnazjalnej w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty motorowerowej
- Zwiększenie patroli policyjnych na terenie gminy.

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	CZAS REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
1. Usprawnienie systemu opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa.	5. Wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia	Profesjonalna profilaktyka, szkolenia	2011-2015	OPS w Goniądzu Służba Zdrowia
		Opracowanie i wdrożenie programu poprawy warunków BHP w szkołach i domach.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
	6. Zwiększenie dostępności świadczeń medycznych.	Udostępnienie specjalistycznego leczenia,	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Służba Zdrowia
		Poprawa dostępności, jakości usług medycznych	2011-2015	Urząd Miejski w Goniądzu Służba Zdrowia
		Diagnoza potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy	2011-2015	OPS w Goniądzu Służba Zdrowia
	7. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	Realizacja działań edukacyjnych i prewencyjnych ograniczających zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i umacniających poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.	2011-2015	OPS w Goniądzu Posterunek Policji w Goniądzu OSP
		Szkolenia dla dzieci szkół	2011-2015	

		podstawowych na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym oraz w zakresie ruchu drogowego (bezpieczna droga do szkoły, uzyskanie karty rowerowej) .		Posterunek Policji w Goniądzu
		Szkolenia dla młodzieży gimnazjalnej w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty motorowerowej	2011-2015	Posterunek Policji w Goniądzu
		Zwiększenie patroli policyjnych na terenie gminy.	2011-2015	Posterunek Policji w Goniądzu

Tabela 19. Harmonogram działań

**Obszar V:
Edukacja publiczna, kultura, rekreacja**

Cel strategiczny

Zapewnienie równego dostępu do edukacji, kultury i sportu osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne:

1. Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców wsi

Zadania

- Modernizacja bazy sportowej przy placówkach oświatowych i kulturalnych na terenach wiejskich
- Doposażenie szkół na terenach wiejskich w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne
- Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.

2. Dostępność oferty edukacyjnej, koła zainteresowań

Zadania

- Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
- Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.

3. Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy do oferty kulturalnej

Zadania

- Umożliwienie uczestnictwa w życiu kulturalnym osób dorosłych, dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wiejskie.

4. Aktywizacja mieszkańców gminy w zakresie sportu, rekreacji i turystyki,

Zadania

- Działalność promocyjna poświęcona możliwościom turystycznym na terenie gminy.
- Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.
- Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych, sportowych o znaczeniu lokalnym i regionalnym.
- Działania zmierzające do ożywienia czytelnictwa wśród dorosłych, dzieci i młodzieży
- Rozwijanie potrzeby integracji społecznej

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	CZAS REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI	
1. Zapewnienie równego dostępu do edukacji, kultury i sportu osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	2. Zapewnienie równego dostępu do edukacji, kultury i sportu osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Modernizacja bazy sportowej przy placówkach oświatowych i kulturalnych na terenach wiejskich	2011-2015	Urząd Miejski w Goniądzu	
		Doposażenie szkół na terenach wiejskich w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2011-2015	Urząd Miejski w Goniądzu	
		Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Oświata	
	5. Dostępność oferty edukacyjnej, koła zainteresowań		Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2011-2015	Urząd Miejski w Goniądzu Oświata Szkoly
			Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.	2011-2015	OPS w Goniądzu GKRPA Służba Zdrowia Szkoly Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu Posterunek Policji w

				Goniądzu
6.	Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy do oferty kulturalnej	Umożliwienie uczestnictwa w życiu kulturalnym osób dorosłych, dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wiejskie.	2011-2015	Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu
7.	Aktywizacja mieszkańców gminy w zakresie sportu, rekreacji i turystyki,	Działalność promocyjna poświęcona możliwościom turystycznym na terenie gminy.	2011-2015	Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu MOWiR
		Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.	2011-2015	Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu MOWiR
		Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych, sportowych o znaczeniu lokalnym i regionalnym	2011-2015	Urząd Miejski w Goniądzu Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu MOWiR
		Działania zmierzające do ożywienia czytelnictwa wśród dorosłych, dzieci i młodzieży	2011-2015	Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu
		Rozwijanie potrzeby integracji społecznej	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu MOWiR

Tabela 20. Harmonogram działań

Obszar VI: Efektywna pomoc społeczna

Cel strategiczny

Usprawnienie systemu pomocy społecznej

Cele operacyjne

1. Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej

Zadania

- Utworzenie zintegrowanego systemu instytucjonalnej pomocy społecznej
 - Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej na terenie gminy.
 - Systematyczne spotkania pracowników działających w obszarze pomocy i integracji społecznej w gminie.
2. Zapewnienie możliwości kompetentnej pomocy potrzebującym

Zadania

- Zróżnicowanie wsparcia rodzin. Wdrażanie wszystkich metod pracy socjalnej, tj. pracy z indywidualnym przypadkiem, grupą, społecznością, praca projektem, streetworking
- Prowadzenie lokalnych zespołów interdyscyplinarnych.
- Organizowanie działań na rzecz zapobiegania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych.
- Wdrażanie roli asystenta rodzinnego, osób starszych, niepełnosprawnych.
- Rozwój usług specjalistycznych dotyczących zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności, rodzin z problemami wychowawczymi.
- Promocja dobrych praktyk i rozwiązań środowiskowych na rzecz grup wykluczonych
- Pozyskiwanie wsparcia zewnętrznego na realizację usług społecznych

3. Rozwój aktywnych form pomocy społecznej

Zadania

- Udostępnienie informacji o działalności instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie gminy za pomocą Internetu
- Popularyzowanie wiedzy o integracji i pomocy społecznej.

4. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną

Zadania

- Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	CZAS REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
1. Usprawnienie systemu pomocy społecznej	5. Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej	Utworzenie zintegrowanego systemu instytucjonalnej pomocy społecznej	2011-2015	OPS w Goniądzu
		Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej na terenie gminy.	2011-2015	OPS w Goniądzu
		Systematyczne spotkania pracowników działających w obszarze pomocy i integracji społecznej w gminie.	2011-2015	OPS w Goniądzu
	6. Zapewnienie możliwości kompetentnej pomocy potrzebującym	Wdrażanie różnych metod pracy socjalnej, tj. pracy z indywidualnym przypadkiem, grupą, społecznością, praca projektem, streetworking	2011-2015	OPS w Goniądzu
		Prowadzenie lokalnych zespołów interdyscyplinarnych.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Organizowanie działań na rzecz zapobiegania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych.	2011-2015	OPS w Goniądzu GKRPA
		Wdrażanie roli asystenta rodzinnego, osób starszych, niepełnosprawnych.	2011-2015	OPS w Goniądzu
		Rozwój usług specjalistycznych dotyczących zaburzeń psychicznych,	2011-2015	OPS w Goniądzu

		niepełnosprawności, rodzin z problemami wychowawczymi		
		Promocja dobrych praktyk i rozwiązań środowiskowych na rzecz grup wykluczonych	2011-2015	OPS w Goniądzu Szkoły
		Pozyskiwanie wsparcia zewnętrznego na realizację usług społecznych	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
7.	Rozwój aktywnych form pomocy społecznej	Udostępnienie informacji o działalności instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie gminy za pomocą Internetu	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu
		Popularyzowanie wiedzy o integracji i pomocy społecznej.	2011-2015	OPS w Goniądzu Urząd Miejski w Goniądzu Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu
	Podnoszenie 8. kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną	Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	2011-2015	OPS w Goniądzu

Tabela 21. Harmonogram działań

VI. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GONIĄDZ NA LATA 201-2015.

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i operacyjnych do 2015 roku.

Umożliwia on obserwację stanu zaawansowania ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jej podstawowym celem jest dostarczenie wiedzy o skuteczności zaplanowanych działań oraz ocena ich skuteczności w stosunku do założonych celów.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez Burmistrza gminy odrębnym zarządzeniem

b. roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien zbierać się przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań np. programów, celów. Ponadto każdorazowo uchwalane programy rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii czy przeciwdziałania przemocy w rodzinie powinny wykazywać zgodność z przyjętą Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

SŁOWNICZEK

Bezdomny - osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezrobotny - osoba bez pracy w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (dalej: ustawa o promocji zatrudnienia – zob. Podstawy prawne). Podstawowym kryterium jest zarejestrowanie osoby bezrobotnej w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Cel - stan rzeczy, jaki zamierzamy osiągnąć, zamierzony rezultat naszego działania, to przedmiot zamierzonych działań, coś na co te działania są ukierunkowane. Cel powinien być definiowany w stosunku do stanu obecnego.

Cel strategiczny (generalny) - może być z góry wiadomo, że jest nieosiągalny, że nigdy nie uda się go w stu procentach urzeczywistnić. Chcemy się jedynie zbliżyć do celu-ideału.

Cel szczegółowy - realizuje cel generalny.

Grupa szczególnego ryzyk - grupa społeczna wykluczona społecznie lub zagrożona wykluczeniem społecznym, mająca szczególne trudności w odnalezieniu się na rynku pracy.

Grupa wsparcia - grupa równoprawnych uczestników spotkań, której podstawowym celem jest wzajemne zapewnienie pomocy i oparcia w radzeniu sobie z własnymi problemami, w udoskonaleniu swojego funkcjonowania oraz w zwiększeniu skuteczności własnych działań. Źródłem tej pomocy jest wzajemny wysiłek, umiejętności i wiedza członków danej grupy wsparcia, często o podobnych kolejach losu oraz doświadczeniach życiowych. Grupą wsparcia koordynuje terapeuta.

Integracja społeczna - działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Jednostka organizacyjna pomocy społecznej - regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej, placówka specjalistycznego poradnictwa,

w tym rodzinnego, placówka opiekuńczo-wychowawcza, ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej.

Jednostka wykluczona - osoba lub grupa znajdująca się w sytuacji wykluczającej.

Kontrakt socjalny - pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Minimum egzystencji - uwzględnia jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od poziomu wyznaczonego tą granicą prowadzi w dłuższym okresie do biologicznego wyniszczenia. Poziom minimum egzystencji jest niższy od kwot progowych, uprawniających, zgodnie z obowiązującą ustawą, do ubiegania się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej. Wartość minimum egzystencji pozwala zorientować się w rozmiarach ubóstwa skrajnego i wskazać na te grupy ludności, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji materialnej i powinny być przedmiotem szczególnego zainteresowania polityki społecznej.

Minimum socjalne - uwzględnia taki koszyk dóbr i usług, aby rodzina określonego typu mogła zaspokoić potrzeby biologiczne, kulturalne i społeczne, na poziomie uznanym za niezbędny. Minimum socjalne powinno być traktowane jako granica wyznaczająca sferę niedostatku, poniżej której następuje deprivacja integracyjnych potrzeb człowieka i narasta zagrożenie wchodzenia w proces społecznego wykluczenia.

Misja - wyróżniona przyczyna, wiązka celów, która uzasadnia podjęcie się działań dla rozwoju polityki społecznej. Misja wyraża wartości, jakie należałoby w wyniku wdrażania strategii osiągnąć.

Pomoc społeczna - instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Praca socjalna - działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Problem - negatywny stan, który chcemy zmienić, ponieważ dzieje się coś złego lub nie dzieje się nic dobrego.

Problem społeczny - fakt społeczny, który stanowi szczególną uciążliwość społeczną. W świadomości społecznej jest oceniany jako duży, odnoszący się do faktów, które stanowią szczególną uciążliwość społeczną o charakterze trwałym.

Program - opis przebiegu przedsięwzięcia bez aktu decyzji, że dane przedsięwzięcie będzie realizowane, a także jak się wydaje, bez założenia, że opis taki ma być dla kogoś kompletną instrukcją wykonawczą.

Projekt - zapis sposobu wykonania czegoś, to szczegółowa i kompletna instrukcja, jaką daną rzecz zrealizować, gdyby ktoś powziął taki zamiar. Nie ma natomiast w projekcie samego aktu decyzji, że zaprojektowaną rzecz chce się wykonać. Na podstawie projektu ktoś może rzecz projektowaną urzeczywistnić.

Rodzina dysfunkcyjna - rodzina, w której została zachwiana lub jest niewypełniana jedna lub wiele funkcji rodziny. Skrajnym przypadkiem rodziny dysfunkcyjnej jest rodzina patologiczna, która oprócz dysfunkcyjności nie przestrzega istniejącego systemu wartości i norm społecznych; stanowi zagrożenie dla istniejącego układu społecznego

Społeczne funkcjonowanie - korzystanie z zasobów publicznych i zabezpieczenie własnej egzystencji w godny sposób, co w wyniku sytuacji wykluczającej jest uniemożliwione lub znacznie utrudnione.

Strategia - scenariusz przyszłości, do którego dążą władze samorządowe. To określone sposoby działania, dzięki którym dokona się transformacja sytuacji obecnej na projektowaną, czyli wizję.

Sytuacja wykluczająca - splot czynników czy warunków wykluczających.

Wykluczenie społeczne - sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie, zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I CEL I PROCES TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GONIĄDZ

- 1 Określenie przedziału czasowego prac nad strategią
- 2 Określenie czasu obowiązywania strategii
- 3 Członkowie zespołu do pracy nad strategią
 - 1 Harmonogram prac zespołu i identyfikacja głównych obszarów problemowych w sferze polityki społecznej Gminy

II PODSTAWA PRAWNA STRATEGII I PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

- 1 Umocowanie prawne strategii, powiązanie z krajowymi aktami prawnymi.
- 2 Zgodność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015 z krajowymi strategiami i regionalnymi dokumentami programowymi.

III CHARAKTERYSTYKA GMINY GONIĄDZ

- 1 Położenie geograficzne
- 2 Zakres działania i zadania gminy
- 3 Demografia
- 4 Sytuacja gospodarcza
- 5 Infrastruktura społeczna
 - 1 Turystyka
 - 2 Kultura
 - 3 Opieka zdrowotna
 - 4 Oświata, wychowanie

IV DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE GONIĄDZ

- 1 Problemy społeczne w perspektywie Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu
 - 1 Ubóstwo i bezrobocie
 - 2 Niepełnosprawność i długotrwała choroba
 - 3 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

- 4 Bezdomność
 - 5 Uzależnienia, Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - 6 Przeszłość i przemoc w rodzinie
 - 2 Analiza SWOT
- V KIERUNKI ROZWOJU GMINY GONIĄDZ**
- 1 Misja polityki społecznej
 - 2 Cele strategiczne i cele operacyjne, harmonogram realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Goniądz na lata 2011-2015
- VI MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GONIĄDZ NA LATA 2011-2015**

SŁOWNICZEK

SPIS TABEL

Tabela 1. Skład zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goniądz na lata 2011-2015.

Tabela 2. Tryb i harmonogram opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Goniądz na lata 2011-2015.

Tabela 3. Stan ludności w gminie Goniądz na dzień 31.12.2010

Tabela 4. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w Gminie Goniądz, stan na dzień 31.12.2010

Tabela 5. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w Gminie Goniądz, stan na dzień 31.12.2010

Tabela 6. Klasy gleb występujących na terenie Gminy.

Tabela 7. Podlaskie gospodarstwa agroturystyczne

Tabela 8. Dane MGOPS w Goniądzu za I-XII 2010r

Tabela 9. Dane MGOPS w Goniądzu za I-XII 2010r.

Tabela 10. Struktura bezrobotnych wg płci w 2010 r., źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych układ wg klasyfikacji NTS.

Tabela 11. Struktura bezrobotnych wg wieku w 2011 roku stan w końcu 4 kwartału 2011, źródło: MPIPS- O1 Sprawozdanie o rynku pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach.

Tabela 12. Fragment tabeli nt. Form pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2008r.

Tabela 13. *Fragment tabeli nt. Form pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2009r.*

Tabela 14. *Fragment tabeli nt. Form pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2010r.*

Tabela 15. *Analiza SWOT*

Tabela 16. *Harmonogram działań*

Tabela 17. *Harmonogram działań*

Tabela 18. *Harmonogram działań*

Tabela 19. *Harmonogram działań*

Tabela 20. *Harmonogram działań*

Tabela 21. *Harmonogram działań*

SPIS MAP

Mapa 1. *Położenie geograficzne gminy Goniądz*

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1. *Dolina Biebrzy, fot. Wiktor Wołkow.*

Zdjęcie 2. *Kościół p.w. św. Agnieszki w Goniądzu.*

Zdjęcie 3. *Kapliczka pod wezwaniem św. Floriana z 1864 r.*

Zdjęcie 4. *Kaplica cmentarna św. Ducha 1907 r.*